C/2024/6865

28.11.2024

Avizul Comitetului Economic și Social European

Pachetul privind conectivitatea rețelelor și infrastructurii digitale

(aviz din proprie inițiativă)

(C/2024/6865)

Raportor: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Coraportor: **Maurizio MENSI**

Consilieri	Sergio SANTILLÁN (pentru coraportor) Federico MARINI BALESTRA (pentru raportor)
Decizia Adunării Plenare	15.2.2024
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	18.7.2024
Data adoptării în sesiunea plenară	18.9.2024
Sesiunea plenară nr.	590
Rezultatul votului (pentru/împotrivă/abțineri)	169/0/0

1. Concluzii și recomandări

1.1. CESE subliniază importanța economiei digitale pentru economia UE și beneficiile pe care interconectivitatea le aduce pentru locuințe/gospodării, transport public, sănătate și relațiile personale.

1.2. UE a adoptat noi regulamente privind economia digitală și și-a adaptat inclusiv politica industrială. Cu toate acestea, sunt necesare noi decizii pentru a promova un sector-cheie care contribuie la progres social și economic. Cartea albă pentru gestionarea nevoilor de infrastructură digitală ale Europei ar trebui să atingă acest obiectiv. În noul context tehnologic și de piață, este esențial să se asigure condiții de concurență echitabile între toți actorii din ecosistemul digital și protecția consumatorilor în același mod, indiferent de furnizor.

1.3. UE se confruntă cu provocări multiple:

— în domeniul tehnologiei;

— în termeni de investiții, deoarece sunt necesare investiții substanțiale și coordonate în valoare de peste 200 de miliarde EUR din fonduri publice și private;

— realizarea unei piețe unice mai integrate în domeniul telecomunicațiilor;

— necesitatea de a depăși o abordare fragmentată a gestionării spectrului de frecvențe radio;

— instituirea unui cadru de reglementare care să garanteze condiții egale pentru operatorii digitali;

— depășirea dependenței excesive de marii furnizori din țări terțe;

— nevoia de a spori inovarea și capacitățile industriale de-a lungul întregului lanț valoric din domeniul telecomunicațiilor;

— în termeni de durabilitate;

— în domeniul securității și rezilienței rețelelor de comunicații, inclusiv a cablurilor submarine.

1.4. Fragmentarea rezultă nu doar din diferențele dintre autoritățile de punere în aplicare, ci și din cele de transpunere a directivelor între statele membre, motiv pentru care CESE propune:

— să se dea prioritate legislației prin intermediul reglementărilor, acolo unde este posibil;

— să se aplice principiul autorității unice prevăzut în standardele europene;

— să se accelereze procesul de certificare, care poate dura în prezent 12 sau chiar 24 de luni;

— să se aplice principiul țării de origine în locul regimului național de autorizare generală;

— să se publice orientări adecvate privind calificarea și reglementările aplicabile în temeiul Codului european al comunicațiilor electronice;

— să se stabilească un termen realist pentru încetarea utilizării cuprului în rețele;

— să se accelereze implementarea rețelei de generație următoare;

— să se armonizeze reglementările aplicabile resurselor de numerotație.

1.5. CESE pledează pentru crearea unor actori puternici în economia de piață care să promoveze ocuparea forței de muncă și dialogul social, în conformitate cu valorile europene.

1.6. Calea de urmat. Propunerile CESE

— conectivitate: sporirea armonizării spectrului în Europa;

— stimularea investițiilor cu capital de risc;

— investiții în infrastructuri care pot sprijini utilizarea pe scară mai largă a IA;

— securizarea infrastructurii critice a Europei: securitatea cibernetică pentru entitățile reglementate.

2. **Introducere**

2.1. Tehnologiile digitale au un impact profund asupra competitivității economiei UE, stimulând eficiența și inovarea.

2.2. Interconectivitatea aduce beneficii cetățenilor sub diverse aspecte, cum ar fi:

— locuri de muncă mai sigure și mai eficiente din perspectivă energetică;

— transporturi publice mai ieftine și mai curate;

— optarea pentru sisteme de sănătate, bancare, de securitate socială și fiscale mai eficiente și pentru utilizarea pe scară mai largă a inteligenței artificiale.

2.3. Pentru a-și păstra poziția de lider în sectorul industrial, UE trebuie să își asume un rol de lider în ceea ce privește sectoarele „verticale” esențiale ale tehnologiilor digitale, de la inteligența artificială la informatica cuantică, microelectronică și realitatea virtuală, și să implementeze infrastructuri digitale, de la securitate cibernetică și 5G la cloud computing și date în cloud.

2.4. În ciclul legislativ care se încheie, au fost introduse noi reglementări, cum ar fi Regulamentul privind serviciile digitale, Regulamentul privind piețele digitale, Actul legislativ privind inteligența artificială, Actul privind datele și Actul privind guvernanța datelor. Pe lângă regulament, UE și-a actualizat și politica industrială în 2021, cu scopul de a organiza pilonul digital și pe cel verde prin intermediul mai multor inițiative și, în special, prin proiectele importante de interes european comun (PIIEC). Până acum, aceste proiecte nu au avut impactul preconizat.

2.5. Obiectivele programului de politică pentru 2030 privind deceniul digital includ:

— conectivitate: conexiuni de ordinul gigabaiților pentru toți;

— semiconductori de ultimă generație: se va dubla cota UE din producția mondială;

— date industriale, edge și cloud: 10 000 de noduri periferice de înaltă siguranță și neutre climatic;

— tehnologia informației: primul computer cu accelerație cuantică.

3. **Provocări pentru UE**

3.1. Comisia Europeană și actorii din economia digitală au căzut de acord asupra numeroaselor provocări pe care UE trebuie să le depășească:

3.1.1. provocări tehnologice: evoluțiile rapide în domeniul tehnologiilor de comunicații și calcul dau naștere unor noi modele de afaceri și aplicații de rețea, care necesită o creștere exponențială continuă a procesării, stocării și transmiterii datelor, dar și a capacității tehnologice.

3.1.2. nevoia de investiții: Europa are nevoie de investiții substanțiale și coordonate de peste 200 de miliarde EUR din partea sectoarelor public și privat pentru a implementa rețele digitale de mare capacitate, ceea ce ne va ajuta să atingem obiectivele stabilite în programul de politică pentru 2030 privind deceniul digital. În plus, pentru transformarea cu succes a principalilor operatori de telecomunicații în furnizori de rețele și de servicii cloud este nevoie de capacități suplimentare semnificative de investiții. Este necesară o strategie de investiții prudentă, care să ia în considerare situația geografică și densitatea populației. De asemenea, ar trebui să răspundem nevoii de a menține și moderniza infrastructura. Durata de viață a cablurilor submarine este de 25 de ani, dar nu există nicio strategie pentru a gestiona proactiv ciclul de viață.

3.1.3. În ultimii 25 de ani, cadrul de reglementare al UE a jucat un rol esențial în promovarea liberalizării și a investițiilor. În acest sens, UE și statele membre ar trebui să-și îmbunătățească capacitatea de a sprijini colaborarea orizontală și cercetarea în domeniul evoluției tehnologice și de a accelera procedurile, atât printr-o reglementare mai flexibilă, cât și prin proceduri mai raționalizate.

3.1.4. În comparație cu alți actori, serviciile mobile și de fibră optică ieftine și inovatoare sunt răspândite pe scară largă în întreaga UE. Cadrul de reglementare existent, bazat pe scara investițiilor și pe clauza de caducitate normativă, trebuie menținut și completat, dacă este necesar, pentru a ține seama de noile servicii și de noii actori. Având în vedere dezvoltarea serviciilor mașină-mașină (M2M), trebuie depășite eventualele diferențe din planurile naționale de numerotare și regimurile de autorizare, eventual prin crearea unor regimuri paneuropene ad-hoc pentru aceste servicii în mod inerent transnaționale. Este esențial ca scenariile politice și normative prezentate de Comisie în Cartea albă să fie puse în aplicare rapid, prin acțiuni concrete menite să sprijine investițiile necesare pentru a atinge obiectivele deceniului digital al UE și a ține pasul cu celelalte economii globale principale, asigurându-se că consumatorii europeni nu înregistrează întârzieri în ceea ce privește disponibilitatea și calitatea serviciilor.

3.1.5. Abordare fragmentată în gestionarea spectrului radio: încercările anterioare de a stabili o mai bună coordonare la nivelul UE în gestionarea spectrului nu au fost pe deplin încununate de succes și au fost observate totodată discrepanțe și întârzieri în calendarul alocărilor de spectru și în instalarea infrastructurii de rețea în toate statele membre. În acest sens, CESE salută propunerea Comisiei de a armoniza mai bine eliberarea și acordarea de licențe pentru spectrul de frecvențe radio pentru servicii mobile.

3.1.6. Absența unor condiții de concurență echitabile: în noul context tehnologic și de piață, este esențial să se asigure condiții de concurență echitabile între toți actorii din ecosistemul digital și protecția consumatorilor în același mod, indiferent de furnizor. Cadrul de reglementare existent al UE pentru rețele și servicii de comunicații electronice nu reflectă convergența dintre furnizorii de cloud și telecomunicații și nu asigură drepturi și obligații echivalente pentru toți actorii și utilizatorii finali ai rețelelor digitale, atât publici, cât și privați. Cartea albă descrie corect un ecosistem în care granițele dintre rolurile diverșilor actori devin tot mai neclare și se caracterizează printr-o serie de relații diferite. Prin urmare, tratamentul normativ asimetric pentru furnizorii *tradiționali* de comunicații electronice, pe de o parte, și pentru furnizorii de servicii de cloud/digitale, pe de altă parte, nu mai poate fi justificat. Acest lucru este cu atât mai adevărat într-un context în care piețele și serviciile digitale sunt foarte concentrate și puține platforme mari de automatizare a comunicațiilor (platforme online foarte mari/controlori de acces) au o putere de piață semnificativă și solidă și furnizează utilizatorilor finali conținut sau aplicații indispensabile.

CESE apreciază că, în Cartea albă, Comisia afirmă că „piatra de temelie stabilă a oricărui viitor regulament ar trebui să fie Declarația europeană privind drepturile digitale”, confirmându-și astfel angajamentul de a „elabora cadre adecvate, astfel încât toți actorii de pe piață care beneficiază de transformarea digitală să-și asume responsabilități sociale și să contribuie echitabil și proporțional la costurile bunurilor, serviciilor și infrastructurii publice, în beneficiul tuturor persoanelor care trăiesc în UE”.

3.1.7. Centrele de cloud ale marilor operatori sunt adesea conectate la rețele care, în temeiul regulamentului actual, ar putea să nu fi fost clasificate nici ca publice, nici ca private și, prin urmare, sunt afectate de incertitudine în materie de reglementare.

3.1.8. Nevoia de mai multă inovare și de capacități industriale de-a lungul întregului lanț valoric al telecomunicațiilor: pentru a asigura securitatea economică a infrastructurii sale de rețea, UE ar putea facilita un mediu de cooperare și multidisciplinar și ar putea îmbunătăți accesul operatorilor din UE la finanțare, încurajând o cooperare mai strânsă între strategiile de investiții private și publice.

3.1.9. Sustenabilitate: sectorul tehnologiei informatice și de telecomunicații reprezintă aproximativ 7-9 % din consumul mondial de energie electrică, aproximativ 3 % din emisiile globale de gaze cu efect de seră și tot mai multe deșeuri electronice. Utilizate în mod corespunzător, beneficiile tehnologiei digitale pot fi mai mari decât costurile emisiilor sale și pot contribui la reducerea emisiilor globale, dar acest lucru implică necesitatea unor investiții suplimentare din partea operatorilor.

3.1.10. Securitate: într-un mediu geopolitic tot mai marcat de tensiuni și conflicte, securitatea în general, securitatea cibernetică și reziliența infrastructurilor critice ar trebui să se bazeze pe furnizori de încredere, pe dezvoltarea unor standarde de securitate pentru conexiunile dintre utilizatorii finali, pe un nivel mai înalt de reziliență și pe integrare la toate nivelurile: rețele terestre, non-terestre, pe rețele de acces și magistrale, inclusiv pe infrastructuri de cabluri submarine.

4. **Necesitatea unei piețe unice digitale**

4.1. CESE consideră că nu sunt necesare modificări bruște ale cadrului de reglementare pentru operatorii de telecomunicații. Modelul actual este încă adecvat pentru a deschide piețe și a evita concentrarea pe piață, care este, de obicei, în detrimentul clienților la stabilirea prețurilor și la inovare.

4.2. Pe lângă promovarea concurenței în sectorul de bandă foarte largă, cadrul de reglementare ar trebui să se concentreze pe abordarea unor noi aspecte, cum ar fi tratamentul normativ al serviciilor de comunicare de la mașină la mașină (M2M) sau IoT, care sunt transnaționale.

4.3. În unele cazuri, ar putea fi necesar să se asigure acces sau interconectări cu liniile de transmisie între centrele de date pentru a reduce costul înființării de noi centre de date în cloud, unde ar putea interveni următorul blocaj. Posibila reglementare a unor astfel de rețele ar trebui să urmeze procedura *tradițională* în trei etape, care permite autorităților naționale de reglementare să stabilească cerințe pe noi piețe, sub supravegherea Comisiei Europene.

5. **Pentru a concura pe pieţele mondiale în termeni de suveranitate digitală şi tehnologică, UE are nevoie de locuri de muncă de înaltă calitate**

5.1. Începând cu 2015, în sectorul telecomunicaţiilor s-a înregistrat o schimbare majoră în ce priveşte tipurile de locuri de muncă. Tranziţia în tipologia locurilor de muncă ar trebui să se desfăşoare în cooperare cu părţile interesate de la nivel local, asigurând oportunităţi de recalificare şi personal suficient pentru îmbunătăţirea viitorului sectorului infrastructurii de reţelele digitale.

5.2. Principiul „acelaşi serviciu, aceleaşi reguli" ar putea fi utilizat pentru a stabili un nou cadru pentru toţi actorii din domeniul digital, raţionalizând normele, extinzând domeniul de aplicare al cadrului actual şi aplicând aceleaşi norme serviciilor similare, asigurând astfel drepturi şi obligaţii echivalente pentru toţi actorii şi utilizatorii finali ai reţelelor digitale.

5.3. CESE îi încurajează pe operatorii care investesc în reţele noi să beneficieze de un contract de închiriere ca parte a regulamentului care îi obligă să-şi partajeze reţelele cu alţi operatori. Este important să se asigure o distribuţie echitabilă a costurilor între operatori.

5.4. CESE pledează pentru crearea unor actori puternici în economia de piaţă care să promoveze ocuparea forţei de muncă şi dialogul social, în conformitate cu valorile europene.

6. **Armonizarea normelor, reformarea guvernanţei, simplificarea raportării informaţiilor**

6.1. Fragmentarea rezultă nu numai din existenţa unor autorităţi de aplicare a legii diferite, ci şi din diferenţele în modul în care statele membre transpun directivele. Există chiar diferenţe de criterii în cadrul unui stat membru în care competenţele sunt partajate între diferite autorităţi regionale. Acest lucru creează un labirint de reguli pentru care trebuie recrutaţi experţi juridici şi care întârzie procesul decizional.

6.2. Ca atare, sunt necesare următoarele:

6.2.1. Să se acorde cât mai mult prioritate legislaţiei prin adoptarea de regulamente.

6.2.2. Să se aplice principiul autorităţii unice prevăzut în normele europene.

6.2.3. Să se accelereze procesul de certificare, care poate dura în prezent 12 sau chiar 24 de luni. Acolo unde este posibil, să fie armonizate normele şi costurile în alocarea spectrului. Unele state membre au alocat operatorilor frecvenţe la costuri foarte ridicate, ceea ce poate încetini investiţiile în noi reţele.

6.2.4. Să se aplice în serviciile specifice (mai virtuale şi de obicei transnaţionale) principiul ţării de origine în locul regimului naţional de autorizare generală [de exemplu, serviciile maşină-maşină (M2M) şi internetul obiectelor (IoT)].

6.2.5. Să se emită orientări privind calificarea şi regulamentul aplicabil – în temeiul Codului european al comunicaţiilor electronice – serviciilor/reţelelor private de comunicaţii electronice şi serviciilor de comunicaţii electronice independente de numere, dar care se bazează în continuare pe un număr pentru a identifica utilizatorul final.

6.2.6. Să fie stabilit un termen realist pentru a elimina treptat reţelele de cupru, luând în considerare şi că statele membre prezintă situaţii diferite geografic, demografic şi lungimea conexiunii „ultimul km", cu consecinţa că, în unele domenii, s-ar putea dovedi util să se prelungească utilizarea tehnologiilor hibride [fibră până în stradă (FTTC), vectorizare etc.].

6.2.7. Accelerarea implementării reţelei de generaţie următoare (NGN) impune un set de obligaţii orizontale (simetrice) tuturor părţilor interesate care deţin infrastructuri civile ce pot fi utilizate pentru a instala cabluri şi antene.

6.2.8. Armonizarea reglementărilor aplicabile resurselor de numerotaţie, care – ca urmare a digitalizării şi virtualizării serviciilor şi reţelelor – pe care furnizorii prin servicii de intermediere online le utilizează tot mai mult la nivel transfrontalier.

7. **Calea de urmat**

7.1. Conectivitate: consolidarea armonizării spectrului radio în Europa:

— Statele membre și Comisia ar trebui să îmbunătățească coordonarea deciziilor obligatorii la nivel european, pentru a stimula impactul investițiilor private.

— Trebuie introdus în mod uniform un Act privind infrastructura gigabit cu obiective ambițioase în întreaga UE, cu un acces facil la infrastructura publică și un punct unic de contact în fiecare stat membru.

— Este necesar să fie emise orientări clare privind conformitatea serviciilor specializate, în temeiul Regulamentului privind internetul deschis.

7.2. Deblocarea investițiilor cu capital de risc:

7.2.1. Trebuie accelerată introducerea unor vehicule investiționale pentru etapele avansate și trebuie făcută tranziția către un set unic de norme ale UE pentru toate piețele naționale de capital, sprijinită de o cooperare mai strânsă între autoritățile locale și cele ale UE.

7.3. Trebuie intensificată cercetarea în rețele inteligente și în reducerea latenței:

7.3.1. Dispozitivele medicale și diagnosticarea la distanță sunt foarte vulnerabile la latență în rețelele digitale. Capacitatea de a îmbunătăți diagnosticarea asistenței medicale în zonele îndepărtate și opțiunile de asistență în domeniul IA în acest sector depind în mare parte de existența unei infrastructuri de rețea digitală rapide și fiabile.

7.3.2. Rețelele inteligente pot reduce emisiile și pot crea locuri de muncă și locuințe mai eficiente din punct de vedere energetic, oferind o modalitate dinamică de a optimiza sarcina în transportul public.

7.3.3. Trebuie respect principiul unei singure raportări, aprobat de Comisie, și trebuie raportat unei singure autorități desemnate.

7.4. Economia datelor:

— Trebuie precizat că firmele se supun unei singure autorități competente principale în temeiul Actului privind datele.

— Trebuie să fie recunoscut primatul Actului privind datele - cadru ce reglementează partajarea datelor între întreprinderi și administrații publice pentru statisticile oficiale din UE.

— În cazul asistenței medicale, trebuie asigurat un cadru armonizat pentru datele privind sănătatea, protecția datelor și a vieții private, inclusiv alinierea și coerența între Regulamentul general privind protecția datelor și viitorul spațiu european al datelor privind sănătatea.

7.5. Securizarea infrastructurii critice a Europei: securitatea cibernetică pentru entitățile reglementate:

— Trebuie emise orientări care să clarifice interacțiunea dintre Directiva UE privind securitatea cibernetică (NIS2) și Actul privind reziliența cibernetică pentru serviciile de prelucrare a datelor la distanță.

— Trebuie respectat principiul unei singure raportări, aprobat de Comisie, și trebuie raportat unei singure autorități desemnate.

— Trebuie sprijinite entitățile de securitate cibernetică în sporirea eficienței operaționale și în îmbunătățirea rezilienței infrastructurii critice, cum ar fi rețelele energetice.

— Trebuie convenit asupra unui calendar clar pentru a dezvolta și aproba sistemele de certificare ale UE, garantând că aceste sisteme sunt structurate exclusiv în jurul unor garanții tehnice de securitate cibernetică.

7.6. Armonizarea protocoalelor de comunicare pentru software.

7.7. Stabilirea unor cerințe de bază pentru toate programele de comunicații: de exemplu toate transferurile de date ar trebui criptate.

7.8. Achiziții publice de servicii digitale:

7.8.1. Directiva privind achizițiile publice trebuie transformată într-un regulament și trebuie promovate criterii armonizate de atribuire a contractelor, evaluând securitatea cibernetică și sustenabilitatea după modelul costurilor. Pe termen scurt, trebuie emise orientări în temeiul directivei pentru achiziționarea de software.

Bruxelles, 18 septembrie 2024.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE